

Udskriftsdato: 21. december 2025

VEJ nr 9790 af 16/10/2023 (Historisk)

Vejledning om fastsættelse af markedspriser for kommunal indsamling af visse typer erhvervsaffald

Ministerium: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Journalnummer: Klima-, Energi- og Forsyningsmin.
Forsyningstilsynet, j.nr. 22/01914

Senere ændringer til forskriften

VEJ nr 9988 af 04/12/2023

Vejledning om fastsættelse af markedspriser for kommunal indsamling af visse typer erhvervsaffald

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Hvilke kommunal tilbud er omfattet af reglerne om fastsættelse af markedspriser
3. Fastsættelse af markedspriser
4. Tilsyn med markedspriser

1. Indledning

Der blev i klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi fra den 16. juni 2020 indgået en politisk aftale, hvor mindre virksomheder, der genererer affald svarende i art og mængde til husholdninger, gives frit valg til at vælge de kommunale indsamlingsordninger til genanvendeligt affald. Dette medførte, at fra den 1. januar 2023 blev det muligt for kommunalbestyrelserne at tilbyde indsamling eller behandling af visse typer erhvervsaffald. I disse tilfælde skal kommunalbestyrelsen fastsætte såkaldte markedspriser. Forsyningstilsynet fører tilsyn med området.

Reglerne om markedspriser er vedtaget ved lov nr. 898 af 21. juni 2022 om ændring af lov om miljøbeskyttelse (herefter benævnt ”miljøbeskyttelsesloven”) og lov om Forsyningstilsynet, som trådte i kraft den 1. juli 2022.

Denne vejledning gælder for de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen lovligt kan indsamle erhvervsaffald, og hvor kommunalbestyrelsen fastsætter og opkræver en pris, der svarer til markedsprisen. Forsyningstilsynet fører tilsyn med de krav, der er til markedspriser, og kan påbyde, at manglende overholdelse bringes i orden straks eller inden en nærmere angivet frist.

I denne vejledning beskrives en række forhold, som kommuner, der vælger at tilbyde affaldsordninger til markedspris, skal være opmærksom på, herunder:

- Markedspriser skal på linje med affaldsgebyrer fremgå af kommunernes gebyrblade.
- Omkostningerne forbundet med en affaldsordning, hvor prisen skal svare til markedsprisen, skal opgøres efter metoder og retningslinjer svarende til omkostningerne for en gebyrordning.
- Kommunerne skal føre særskilte regnskaber for hver enkelt affaldsordning, som de tilbyder til markedspris. Hvis kommunalbestyrelsen tilbyder virksomheder at være omfattet af en indsamlingsordning, der også omfatter husholdninger, skal omkostningerne fordeles på henholdsvis husholdninger og virksomheder i overensstemmelse med de omkostninger, som henholdsvis husholdninger og virksomheder giver anledning til.
- Markedsprisen for en ordning kan fastsættes med udgangspunkt i en undersøgelse af, hvad markedsprisen er for indsamling af den relevante affaldstype og –mængde i den pågældende kommune.
- Alternativt kan markedsprisen fastsættes ved at tillægge de samlede omkostninger forbundet med en ordning et rimeligt procentuelt overskudstillæg. Forsyningstilsynet vil som led i sit tilsyn for budget- og regnskabsårene 2023 og 2024 som udgangspunkt ikke foretage en videre vurdering af et overskudstillæg, der ligger i intervallet 5-15 pct.

- Markedspriserne skal sikre, at indtægterne fra en ordning som minimum dækker de totale omkostninger, der er forbundet med ordningen. Dette omfatter også udgifter til Forsyningstilsynets tilsyn og andre indirekte omkostninger.
- Kommunalbestyrelsen skal generelt undgå krydssubsidiering. Det overskud, der opkræves, må således ikke benyttes til at finansiere omkostningerne for husholdninger eller andre affaldsordninger, der skal hvile i sig selv.

2. Hvilke kommunale tilbud er omfattet af reglerne om fastsættelse af markedspriser

Erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse:

1. Indsamling fra virksomheder, der producerer affald egnet til materialenyttiggørelse, som i art og mængde svarer til en husholdnings.
2. Indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse produceret på øer uden fast broforbindelse.
3. Behandling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse produceret på øer uden fast broforbindelse og deltagelse i aktiviteter forbundet hermed. Behandlingen foretages på øen.

Forbrændingsegnet erhvervsaffald:

4. Indsamling af forbrændingsegnet erhvervsaffald.

Regler for markedspriser følger af miljøbeskyttelseslovens § 48 a, stk. 1. Hertil er der med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 48 a, stk. 4, udstedt regler i bekendtgørelse om affaldsregulativer, gebyrer og aktører m.v. (herefter benævnt ”affaldsaktørbekendtgørelsen”) kapitel 6 omkring fastsættelsen af markedspriser. Forsyningstilsynet fører tilsyn på området, som det fremgår af både miljøbeskyttelseslovens § 48 a, stk. 3, og affaldsaktørbekendtgørelsens § 55.

Regler om markedspriser gælder også, hvis et kommunalt ejet selskab varetager opgaven, eller hvis kommunen har udliciteret dele af opgaven, f.eks. indsamlingen af affald.

Det er frivilligt for kommunerne, om de vil tilbyde ordninger til markedspris som fastlagt i miljøbeskyttelsesloven og beskrevet i punkt 1-4. Hvis en kommune vælger at tilbyde ordninger til markedspris, skal den følge reglerne for fastsættelse af markedspris. Forsyningstilsynet fører tilsyn hermed.

Det er også frivilligt, om de, der producerer erhvervsaffaldet, vil benytte sig af kommunens tilbud, jf. affaldsaktørbekendtgørelsen § 12, stk. 3.

Såfremt affaldsydelsen varetages fuldt ud af en privat aktør, der varetager den samlede opgave med prisfastsættelse, indsamling, opkrævning mv., gælder regler om markedspriser ikke.

Reglerne kan betragtes som undtagelser fra det generelle forbud mod, at kommunerne etablerer affaldsordninger for eller tilbyder indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse.

Erhvervsaffald dækker over affald, som er frembragt af virksomheder, jf. bekendtgørelse om affald § 3, stk. 1, nr. 15. Det vil sige affald fra virksomheder, organisationer, foreninger, fonde, offentlige institutioner mm.

Reglerne om markedspriser omfatter dog kun visse typer erhvervsaffald. I det følgende præciseres områder, hvor Forsyningstilsynet har bemærket uklarheder i forhold til retsgrundlag eller tilsynsmyndighed.

Kommunens egne institutioner og virksomheder

Affald fra kommunens egne institutioner og virksomheder betragtes som erhvervsaffald, og kommunalbestyrelsen kan tilbyde indsamling af dette affald, jf. miljøbeskyttelsesloven § 49 d, stk. 3, nr. 3.

Man skal dog være opmærksom på, at der er forskellige regler for prisfastsættelse for kommunens affald egnet til materialenyttiggørelse og kommunens forbrændingsegne affald. Hvis en kommune indsamler forbrændingseget affald fra kommunens egne institutioner, skal det ske til markedspris, jf. affaldsaktørbekendtgørelsens § 23 samt miljøbeskyttelseslovens § 48 a, stk. 1, nr. 4. Prisen for kommunal indsamling af affald egnet til materialenyttiggørelse skal derimod følge de allerede eksisterende regler, og fastsættes efter reglerne for affaldsgebyrer for husholdninger med hjemmel i bl.a. miljøbeskyttelseslovens § 48.

Særregler for øer uden fast broforbindelse

Øer uden fast broforbindelse skal være opmærksomme på, at der gælder særlige regler for indsamling/behandling af erhvervsaffald, jf. miljøbeskyttelsesloven § 49 d, stk. 3, nr. 2, og § 49 b, stk. 2. Skulle der opstå spørgsmål i forbindelse hermed, henviser Forsyningstilsynet til forarbejderne til miljøbeskyttelsesloven § 48 a. Yderligere spørgsmål henvises til Energistyrelsen.

Erhvervsaffald, som i art og mængde svarer til en husholdnings

Kommunalbestyrelsen kan generelt (med visse undtagelser) kun tilbyde indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse fra virksomheder, der producerer affald, som i art og mængde svarer til en husholdnings. Tilbyder kommunalbestyrelsen dette, skal der fastsættes markedspris herfor.

Det er i første omgang kommunalbestyrelsens ansvar at vurdere, om kriterierne for ”art og mængde der svarer til en husholdnings” er overholdt ved fastsættelse af markedspriser. Kommunalbestyrelsen må alene stille den service til rådighed, der stilles til rådighed for husholdningerne i kommunen, jf. affaldsaktørbekendtgørelsen § 10, stk. 4. Ifølge forarbejderne til L 898 af 21. juni 2022 fremgår det, at kommunalbestyrelsen vil kunne tilbyde indsamling af de samme typer af affaldsfraktioner til de omfattede virksomheder, som kommunalbestyrelsen tilbyder til husholdninger i kommunen. Det vil endvidere indebære, at kommunalbestyrelsen vil skulle tilbyde indsamling i samme materiel og med samme tønningsfrekvens som husholdninger.

Art og mængde kravet ligger uden for Forsyningstilsynets tilsynsområde. Ifølge forarbejderne til L 898 af 21. juni 2022 fremgår det, at Ankestyrelsen forsat vil være tilsynsmyndighed, hvor det ikke fremgår udtrykkeligt af loven eller i regler udstedt i medfør af loven, at et tilsyn med kommunerne og kommunale fællesskaber skal varetages af Forsyningstilsynet. Såfremt Forsyningstilsynet modtager oplysninger, der kan have betydning for Ankestyrelsens tilsyn med kommunerne om dette forhold, skal Forsyningstilsynet således videregive disse, jf. Forvaltningslovens § 28, stk. 2, nr. 3.

Skulle der opstå spørgsmål i forbindelse hermed, henviser Forsyningstilsynet til forarbejderne til L 898 af 21. juni 2022 samt affaldsaktørbekendtgørelsens § 10, stk. 4. Yderligere spørgsmål henvises til Energistyrelsen.

3. Fastsættelse af Markedspriser

I forarbejderne til lov nr. 898 af 21. juni 2022 omtales to forskellige metoder, som kommunalbestyrelsen kan følge ved fastsættelsen af en markedspris:

Metode 1. Markedsundersøgelse

Kommunalbestyrelsen fastsætter og opkræver en pris svarende til markedsprisen. Kommunalbestyrelsen vil skulle udfolde sædvanlige og rimelige bestræbelser på at undersøge, hvad markedsprisen er.

Fastsættelse af en markedspris vil kunne være vanskelig at foretage i praksis, og markedsprisen vil ofte bero på et skøn. Kommunalbestyrelsen vil ved fastsættelsen af markedsprisen derfor skulle overlades en vis skønsmargin. Prisen skal dog som minimum fastsættes, så der sikres fuld dækning af omkostningerne ved indsamlingen.

Metode 2. Fastsættelse af omkostninger plus overskudstillæg

Kommunalbestyrelsen vil kunne fastsætte en markedspris, som udgøres af alle relevante omkostningskomponenter og et rimeligt overskud. Overskuddet vil kunne fastsættes som en procentandel af omkostningerne, og omkostningskomponenterne vil kunne svare til affaldsgebyret.

For budget- og regnskabsårene 2023 og 2024 vil Forsyningstilsynet som led i sit tilsyn som udgangspunkt ikke foretage en videre vurdering af et overskudstillæg, der ligger i intervallet 5-15 pct. Intervallet er baseret på Forsyningstilsynets meget foreløbige dataindsamling for tilnærmelsesvist sammenlignelige brancher/tydelser m.m.

Forsyningstilsynet vil revidere denne del af vejledningen afhængigt af indhøstede erfaringer og nærmere analyser af indtjeningsforholdene for sammenlignelige ydelser og/eller brancher. En eventuel revideret vejledning vedrørende intervallet vil ikke gælde i forhold til budget- og regnskabsårene 2023 og 2024.

Øvrige krav

Kommunalbestyrelsen skal i kommunens gebyrblad fastsætte markedspriserne for hver tilbudt indsamling, som de vælger at tilbyde til markedspris. Gebyrbladet skal godkendes af kommunalbestyrelsen og offentliggøres på kommunens hjemmeside.

Markedsprisen skal opkræves hos den i CVR-registret registrerede ejer af virksomheden. Prisen skal opkræves for hvert p-nummer, som er registreret i CVR-registret.

Regnskab og opgørelse af omkostninger for ydelser til markedspris

Kommunalbestyrelsen skal føre særskilte regnskaber for hver tilbudt indsamlingsordning. Ved udarbejdelsen af regnskaber skal indtægter og omkostninger i videst muligt omfang henføres til de enkelte ordninger, jf. affaldsaktørbekendtgørelsen § 24.

Tilbyder kommunalbestyrelsen virksomheder at være omfattet af en indsamlingsordning, der også omfatter husholdninger, skal omkostningerne fordeles på henholdsvis husholdninger og virksomheder i overensstemmelse med de omkostninger til håndtering, som henholdsvis husholdninger og virksomheder

giver anledning til, jf. affaldsaktørbekendtgørelsens § 16, stk. 1, 1. pkt. I det omfang dette ikke er muligt, skal omkostningerne fordeles forholdsmæssigt på henholdsvis husholdninger og virksomheder med udgangspunkt i affaldsmængder og affaldstyper.

Markedsprisen skal som minimum fastsættes, så der sikres fuld dækning af omkostningerne ved indsamlingen. Omkostninger omfatter både direkte og indirekte omkostninger.

Omkostningsopgørelsen for en affaldsordning til markedspris skal følge de principper, som i dag benyttes af kommuner, når de beregner affaldsgebyrer. Dermed skal alle omkostninger forbundet med den enkelte affaldsordning til markedspris indgå i opgørelsen, herunder forrentning og afskrivning af kapital, planlægning, etablering, drift og administration af affaldsordningerne, indsamling og registrering af oplysninger og forskudsvis dækning af planlagte investeringer på affaldsområdet. Også gebyrer, som kommunalbestyrelsen samlet betaler til Forsyningstilsynet på affaldsområdet, indgår i omkostningerne og fordeling af disse.

Hvis kommunalbestyrelsen i sine omkostninger har indregnet omkostninger til forrentning af egenkapital og et rimeligt overskud, skal disse poster kunne opgøres særskilt.

Hvis kommunalbestyrelsen tilbyder stort set identiske indsamlingsordninger som gebyrordninger henholdsvis affaldsordninger til markedspris (f.eks. erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse, der i art og mængde svarer til genanvendeligt husholdningsaffald), vil Forsyningstilsynet som udgangspunkt forvente, at omkostningerne for disse ordninger også vil være stort set identiske.

Kommunalbestyrelsen skal generelt undgå krydssubsidiering. Det overskud, der opkræves, må således ikke benyttes til at finansiere omkostningerne for husholdninger eller andre affaldsordninger, der skal hvile i sig selv.

4. Tilsyn med markedspriser

Forsyningstilsynet fører tilsyn med, at kommunalbestyrelsen overholder kravene i miljøbeskyttelseslovens § 48 a, stk. 1, og kan påbyde, at manglende overholdelse bringes i orden straks eller inden en nærmere angivet frist, jf. affaldsaktørbekendtgørelsens § 55. Generelt overvåger og analyserer Forsyningstilsynet affaldssektoren og markedet for affaldshåndtering, herunder overvågning og analyser af de kommunalt fastsatte markedspriser, jf. affaldsaktørbekendtgørelsens § 59.

Forsyningstilsynet fører tilsyn med, at kommunerne ved brug af metode 1 foretager sædvanlige og rimelige bestræbelser på at undersøge, hvad markedsprisen er.

Hvis en kommune vælger metode 1, vil Forsyningstilsynet - ud over at kontrollere, om indtægterne fra affaldsordningen til markedspris dækker omkostningerne ved ordningen - lægge vægt på, om de anvendte markedspriser er dokumenterede og vedrører indsamlingstjenester, som er sammenlignelige med den indsamlingsordning til markedspris, som kommunalbestyrelsen tilbyder. Der bliver endvidere stillet krav om, at kommunalbestyrelserne skal sikre en fuldstændig adskillelse af og selvstændige regnskaber for den del af anlæggets drift, der relaterer sig til genanvendeligt erhvervsaffald, som behandles på markedsvilkår, fra den del, der relaterer sig til kommunens gebyrfinansierede opgaver på affaldsområdet, som skal hvile-i-sig-selv.

For markedspriser fastsat ved brug af metode 2 vil Forsyningstilsynet som nævnt ovenfor som led i sit tilsyn for regnskabsårene 2023-2024 som udgangspunkt ikke foretage en videre vurdering af et overskudstillæg, der ligger i intervallet 5-15 pct.

Forsyningstilsynet fører tilsyn med, at et overskud ikke benyttes til at finansiere omkostningerne for husholdninger eller andre affaldsordninger, der skal hvile i sig selv.

Kommunalbestyrelsen skal på anmodning fra Forsyningstilsynet udlevere de oplysninger, som er nødvendige for, at Forsyningstilsynet kan føre tilsyn. Det kan f.eks. dreje sig om oplysninger om gebyrblade, regnskaber, beregningen af markedspriser omfattet af denne vejledning herunder omkostninger forbundet med beregning, jf. miljøbeskyttelsesloven § 48 f, samt affaldsaktørbekendtgørelsens § 24, stk. 3. Forsyningstilsynet kan meddele påbud om udlevering af oplysninger.

Forsyningstilsynet vurderer, om der er tilstrækkelig anledning til at undersøge eller træffe afgørelse i sager om markedspriser.

Afgørelser offentliggøres på Forsyningstilsynets hjemmeside. Der er pr. 1. juli 2023 indført klageadgang for Forsyningstilsynets afgørelser, jf. miljøbeskyttelseslovens § 100 b. Klager kan indbringes for Energiklagenævnet. Klagen skal være skriftlig og være indgivet inden 4 uger efter, at Forsyningstilsynets afgørelse er meddelt.

Forsyningstilsynet, den 16. oktober 2023

CARSTEN SMIDT

/ Simone Mikkelsen